

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики педіатрії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОПЕДЕВТИКА ПЕДІАТРІЇ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники:

О.Старець, д.мед.н., професор; О.Федоренко, к.мед.н., доцент; К.Лосєва, к.мед.н., доцент; Т.Хіменко, к.мед.н., асистент; М.Дубковська, к.мед.н., асистент; С.Черниш, асистент; Ю.Герашенко, асистент; Н.Кобан, асистент; І.Шаповаленко, асистент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 14 від "7" червня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Олена Старець)
(підпис)

Погоджено із гарантом ОПП / ОНП _____ (Валерія Марічереда)
(підпис)

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з _____ дисципліни ОНМедУ
Протокол № 6 від "30" червня 2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з педіатричних дисципліни _____ (Лариса Капліна)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Олена Старець)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Олена Старець)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Обов'язкова дисципліна</i>
Кредитів: 4		<i>Рік підготовки 3</i>
Годин: 120	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Семестр V-VI</i> <i>Лекції (20 год.)</i>
Змістових модулів: 5	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семінарські (0 год.)</i> <i>Практичні (58 год.)</i> <i>Лабораторні (0 год.)</i> <i>Самостійна робота (42 год.)</i> <i>У т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю</i> <i>Диференційний залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: закладення основ вивчення здобувачами педіатрії та інших клінічних дисциплін, формування вміння застосовувати знання з пропедевтики педіатрії в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я дітей.

Завдання:

- здобуття знань про педіатрію як науку про здорову і хвору дитину, періоди дитячого віку
- здобуття знань про особливості фізичного та психомоторного розвитку дітей різного віку
- здобуття знань про анатомо-фізіологічні особливості та методика обстеження органів і систем у дітей різного віку
- здобуття знань про семіотику захворювань різних органів і систем у дітей
- здобуття знань про раціональне вигодовування немовлят та дітей старше 1 року.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння.
- ЗК7. Здатність працювати в команді
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав и свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК17. Прагнення до збереження навколишнього середовища

Спеціальних (СК):

СК1- Навички комунікації та клінічного обстеження пацієнта.

СК2- Здатність визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати.

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

СК17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

СК21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на

підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вмiти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН12. Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН13. Проводити оцінку та моніторинг фізичного та психомоторного розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.

ПРН14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: етіологію, патогенез, методи діагностики, лікування та профілактики найбільш поширених захворювань нервової, респіраторної, серцево-судинної, кровотворної, травної, сечової та ендокринної систем у дітей, та розуміти професійну діяльність при наданні допомоги дітям з цією патологією.

Вміти:

- Спілкуватись з батьками і дітьми різного віку, збирати дані про скарги, анамнез хвороби і життя, проводити клінічне обстеження дітей з поширеними захворюваннями різних систем органів.
- На підставі результатів клінічного дослідження визначати перелік додаткових лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати.
- Виділяти провідний клінічний симптом або синдром, встановлювати попередній діагноз, здійснювати диференціальну діагностику та визначати клінічний діагноз захворювання.
- Вести медичну документацію.
- Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій області.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет і місце педіатрії у системі охорони здоров'я. Основні етапи розвитку. Організації лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні.

Періоди дитячого віку. Тератогенні фактори. Особливості методики обстеження здорових і хворих дітей різного віку. Схема педіатричної історії хвороби. Особливості і методика збирання анамнезу у дітей.

Тема 1. Періоди дитячого віку, їх характеристика. Тератогенні фактори.

Тема 2. Комунікативні навички. Паспортні данні. Суб'єктивне обстеження: скарги, анамнез життя та хвороби у дітей. Особливості методики обстеження хворої та здорової дитини.

Змістовий модуль 2. Новонароджена дитина. Первинний туалет та зрілість новонародженого. Ознаки недоношеності, класифікація недоношених. Оцінка загального стану та Шкала АПГАР. Фізіологічні, рубіжні та патологічні стани новонародженості. Особливості догляду за новонародженим. Безумовні рефлексії новонароджених. Особливості методики обстеження новонароджених.

Тема 3. Новонароджена дитина. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості. Поняття про зрілість новонародженого. Ознаки недоношеності. Первинний туалет і патронаж новонародженого. Догляд за новонародженим. Особливості методики обстеження новонародженого. Санітарно-гігієнічний режим відділень новонароджених.

Тема 4. Особливості методики обстеження новонародженого. Безумовні рефлексії новонароджених.

Змістовий модуль 3. Оцінка фізичного та психомоторного розвитку дітей. Динаміка росту, маси тіла, зміна окружності голови, грудей, пропорції та ін. Техніка антропометричних вимірювань і оцінка їх результатів. Сигмальні та центильні таблиці. Семіотика порушень фізичного розвитку. Фізичне виховання дітей різного віку. Розвиток моторики, статички, сенсорних реакцій, мови, емоційної та соціальної поведінки у дітей раннього віку. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей.

Тема 5. Оцінка фізичного розвитку дітей. Динаміка росту, маси тіла, зміна окружності голови, грудей, пропорції та ін. Техніка антропометричних вимірювань і оцінка їх результатів. Сигмальні та центильні таблиці. Семіотика порушень фізичного розвитку.

Тема 6. Оцінка психомоторного розвитку дітей. Розвиток моторики, статички, сенсорних реакцій, мови, емоційної та соціальної поведінки у дітей раннього віку. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей.

Змістовий модуль 4. Природне вигодовування грудних дітей. Лактація, складові частини материнського молока, його переваги. Необхідність дітей в харчових інгредієнтах (білках, жирах, вуглеводах). Методи розрахунку об'єму і режиму вигодовування. Прикорм і корекція харчування. Техніка і правила вигодовування. Правила грудного вигодовування недоношених. Штучне вигодовування немовлят. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят. Змішане вигодовування немовлят. Техніка та правила. Добова потреба у білках, жирах, вуглеводах. Складання "листка харчування" для дітей першого року життя.

Тема 7. Природне вигодовування грудних дітей. Лактація, складові частини

материнського молока, його переваги. Необхідність дітей в харчових інгредієнтах (білках, жирах, вуглеводах). Методи розрахунку об'єму і режиму вигодовування.

Тема 8. Прикорм і корекція харчування. Техніка і правила вигодовування. Складання "листка харчування" для дітей першого року життя. Правила грудного вигодовування недоношених дітей.

Тема 9. Штучне та змішане вигодовування немовлят. Визначення поняття штучного вигодовування немовлят. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят. Техніка штучного вигодовування і критерії оцінки його ефективності. Добова потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при штучному вигодовуванні. Прикорм і корекція харчування при штучному вигодовуванні. Добова потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при штучному вигодовуванні після введення прикорму.

Тема 10.Вирішення комплексних ситуаційних задач. Оцінка харчування, складання листка харчування та консультивання батьків з питань вигодовування. Вирішення комплексних ситуаційних задач з наступним переліком питань: оцінка фізичного та психо-моторного розвитку. Оцінка харчування, складання листка харчування та консультивання батьків з питань вигодовування.

Змістовий модуль 5.Анатомо-фізіологічні особливості розвитку систем органів у дітей. Методика клінічного обстеження дітей. Семіотика захворювань та синдромів.

Тема 11. Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей. Порушення ембріогенезу як основа природжених аномалій розвитку нервової системи. Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Дослідження чутливості, сухожилкових рефлексів та черепно-мозкових нервів. Дослідження менінгеальних рефлексів та координації рухів (поза Ромберга, пальце-носова проба, п'яtkово-колінна проба). Особливості спинномозкової рідини у дітей та семіотика її змін (при гнійних та серозних менінгітах, гідроцефалії та ін..).

Тема 12. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей (гідроцефалія, менінгіт, енцефаліт, дитячий церебральний параліч та ін.) Догляд за дітьми з патологією нервової системи.

Тема 13. Методика дослідження шкіри і підшкірної клітковини у дітей. Семіотика уражень.

Тема 14. Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. Методика дослідження кісткової і м'язової систем. Семіотика уражень і захворювань кістково-м'язової системи.

Тема 15. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей. Методика клінічного обстеження органів дихання у (скарги, анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация).

Тема 16.Семіотика уражень органів дихання. Синдром дихальної недостатності.Семіотика основних захворювань органів дихання (фарингіт, тонзиліт, бронхіоліт, бронхіт, пневмонія та ін.)Додаткові методи дослідження при патології органів дихання.

Тема 17. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дитячому віці. Особливості кровообігу плода. Методика огляду, пальпації, перкусії та аускультацияї серцево-судинної системи у дітей. Семіотика змін.

Тема 18. Основні синдроми ураження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених і набутих захворювань серця та судин у дітей.

Тема 19.Атеріальна гіпертензія у дітей. Особливості ЕКГ у дитячому віці. Основні порушення ритму і провідності у дітей

Тема 20.Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Методи клініко-лабораторного обстеження дітей з ураженням системи крові

Тема 21.Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей.

Тема 22. Анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей. Методика

клінічного обстеження органів травлення.

Тема 23. Основні захворювання органів травлення у дітей раннього віку (пілороспазм, пілоростеноз, диспептичний синдром, синдром мальабсорбції та ін.) .

Тема 24. Семіотика та діагностика захворювань органів травлення у дітей старшого віку (гастрит, виразкова хвороба, холецистит, дискінезія жовчних шляхів та ін.). Основні синдроми (абдомінальний, гепатобіліарний, інтестинальний, больовий синдром, синдром жовтяниці, холстазу та ін.).

Тема 25. Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дитячому віці. Короткі відомості про ембріогенез органів сечової системи як основи природжених аномалій. Методика обстеження сечової системи у дітей. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїнурія, еритроцит-, лейкоцит- і циліндрурія та ін.).

Тема 26. Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи у дітей. Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.

Тема 27.Методика обстеження щитовидної та паращитовидних залоз, епіфіза, гіпофіза та надниркових залоз у дітей. Семіотика захворювань та синдромів.

Тема 28.Методика обстеження підшлункової залози у дітей.Семіотика захворювань та синдромів. Коми.

Тема 29. Відпрацювання практичних навичок та алгоритмів ОСКІ.

Перелік практичних навичок:

1. Збір анамнезу у дитини та її батьків
2. Оцінка загального стану хворої дитини
3. Обстеження новонародженої дитини.
4. Оцінка фізичного розвитку дитини з застосуванням методів формул, сигмальних та центильних таблиць.
5. Оцінка психомоторного розвитку дитини
6. Складання раціону харчування здоровій дитині першого року життя.
7. Складання раціону харчування здоровій дитині у віці 1-3 років.
8. Збір анамнезу захворювання у дітей та батьків.
9. Загальний та спеціальний огляд дитини для оцінки нервової системи.
10. Дослідження функції I-XII пар черепно-мозкових нервів.
11. Перевірка поверхневих, глибоких рефлексів та чутливості (температурної, вібраційної, больової), м'язово-суглобового відчуття у дітей
12. Оцінка стану вегетативної нервової системи
13. Дослідження координації рухів.
14. Перевірка менінгеальних симптомів
15. Перевірка патологічних рефлексів у дітей.
16. Допоміжні методи (інструментальні, лабораторні) при дослідженні нервової системи.
17. Оцінка ліквору, інтерпретація змін.
18. Огляд шкіри та слизових оболонок у дітей.
19. Огляд підшкірно-жирової клітковини.
20. Пальпація шкіри та підшкірної клітковини.
21. Оцінка ступеня ожиріння виснаження.
22. Огляд кісток та м'язів.
23. Огляд ротової порожнини, запис зубної формули.
24. Пальпація кісток та м'язів.
25. Оцінка стану тім'ячок.
26. Оцінка статури дитини.
27. Проби на підвищену м'язову збудливість.
28. Оцінка тону м'язів, інтерпретація.
29. Дослідження для встановлення природженого вивиху стегна.
30. Загальний та спеціальний огляд дитини з захворюваннями дихальної системи.
31. Підрахунок частоти дихання у дитини.
32. Пальпація грудної клітки у дитини з захворюваннями органів дихання.

33. Порівняльна перкусія легень.
34. Топографічна перкусія легень.
35. Аускультация легень.
36. Оцінка аускультативних феноменів органів дихання.
37. Інтерпретація даних спірографії при різних захворюваннях бронхолегеневої системи.
38. Загальний та спеціальний огляд серцево-судинної системи.
39. Оцінка характеристик пульсу дитини.
40. Пальпація серцевого, верхівкового поштовхів.
41. Пальпація судин.
42. Визначення за допомогою перкусії відносних та абсолютних меж серця.
43. Вимірювання та інтерпретація артеріального тиску у дітей різного віку.
44. Аускультация серця.
45. Виявлення ознак серцевої недостатності у дитини.
46. Оцінка електрокардіограми
47. Огляд для виявлення ознак ураження системи крові у дітей.
48. Перкусія кісток у дітей із захворюваннями системи крові
49. Інтерпретація змін в загальному аналізі крові.
50. Загальний та спеціальний огляд дитини з захворюваннями травної системи.
51. Поверхнева і глибока пальпація живота у дітей.
52. Пальпація печінки.
53. Пальпація селезінки.
54. Перкусія і аускультация черевної порожнини у дітей.
55. Пальпаторно-перкуторні симптоми апендициту.
56. Пальпаторно-перкуторні симптоми холециститу.
57. Пальпаторно-перкуторні симптоми гастродуоденіту.
58. Пальпаторно-перкуторні симптоми панкреатиту.
59. Оцінка випорожнень у дітей згідно Бристольської шкали
60. Огляд сечової системи у дітей.
61. Пальпація нирок і сечового міхура.
62. Перкусія сечового міхура, симптом поколючування.
63. Оцінка та інтерпретації загального аналізу сечі залежно від віку, результатів аналізу сечі за Зимницьким.
64. Огляд, пальпація щитоподібної залози, визначення ознак гіпер- та гіпофункції щитоподібної залози.
65. Встановлення ознак гіпер- і гіпофункції паращитовидних залоз
66. Встановлення ознак цукрового діабету у дітей.
67. Встановлення ознак гіпер- та гіпофункції надниркових залоз.
68. Методика оцінки статевого розвитку дитини (стадії за J.M.Tanner).
69. Огляд та пальпація лімфатичних вузлів у дітей.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Лекції	Лекції	Практичні заняття	СРС
1. Предмет і місце педіатрії, основні етапи розвитку. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні. Періоди дитячого віку. Тератогенні фактори	6	2	2	2
2. Особливості методики обстеження здорових і хворих дітей різного віку. Схема педіатричної історії хвороби. Особливості і методика збирання анамнезу у дітей.	2		2	

<p>3. Новонароджена дитина. Первинний туалет та зрілість новонародженого. Ознаки недоношеності, класифікація недоношених. Оцінка загального стану та Шкала АПГАР. Фізіологічні, рубіжні та патологічні стани новонародженості. Особливості догляду за новонародженим. Безумовні рефлекси новонароджених. Особливості методики обстеження новонароджених.</p>	8	2	4	2
<p>4. Оцінка фізичного розвитку дітей. Динаміка росту, маси тіла, зміна окружності голови, грудей, пропорції та ін. Техніка антропометричних вимірювань і оцінка їх результатів. Сигмальні та центильні таблиці. Семіотика порушень фізичного розвитку. Фізичне виховання дітей різного віку.</p>	4		2	2
<p>5. Оцінка психомоторного розвитку дітей. Розвиток моторики, статички, сенсорних реакцій, мови, емоційної та соціальної поведінки у дітей раннього віку. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей.</p>	4		2	2
<p>6. Природне вигодовування грудних дітей. Лактація, складові частини материнського молока, його переваги. Необхідність дітей в харчових інгредієнтах (білках, жирах, вуглеводах). Методи розрахунку об'єму і режиму вигодовування. Прикорм і корекція харчування. Техніка і правила вигодовування. Складання "листка харчування" для дітей першого року життя. Правила грудного вигодовування недоношених.</p>	8	2	4	2
<p>7. Штучне вигодовування немовлят. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят. . Змішане вигодовування немовлят. Техніка та правила. Добова потреба у білках, жирах, вуглеводах.</p>	4		2	2
<p>8. Оцінка харчування, складання листка харчування та консультування батьків з питань вигодування дітей. Організація та принципи раціонального харчування. Лікувальне харчування. Складання «листка харчування» при різних типах вигодування. Консультування батьків з питань вигодування. Вирішення комплексних ситуаційних задач з наступним переліком питань: оцінка фізичного та психо-моторного розвитку. Оцінка харчування, складання листка харчування та консультування батьків з питань вигодування.</p>	4		2	2

9. Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Дослідження чутливості, сухожилкових рефлексів та черепно мозкових нервів. Дослідження менінгеальних рефлексів та координації рухів (поза Ромберга, пальце-носова проба, п'ятково-колінна проба). Особливості спинномозкової рідини у дітей та семіотика її змін. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей.	8	2	4	2
10. Методика дослідження шкіри і підшкірної клітковини у дітей. Семіотика уражень шкіри і підшкірної клітковини.	6	2	2	2
11. Методика обстеження кісткової і м'язової систем у дітей. Семіотика уражень кісткової і м'язової систем у дітей.	4		2	2
12. Методика клінічного обстеження органів дихання у дітей різного віку. Особливості ембріогенезу органів дихання і аномалії їх розвитку. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей. Методика клінічного обстеження органів дихання у дітей (скарги, анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). Семіотика уражень органів дихання. Синдроми дихальних розладів та дихальної недостатності. Додаткові методи дослідження при патології органів дихання.	8	2	4	2
13. Ембріогенез серцево-судинної системи і вроджені аномалії серця та судин. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дитячому віці. Методика огляду, пальпації, перкусії та аускультации серцево-судинної системи у дітей. Семіотика змін. Основні синдроми ураження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених і набутих захворювань серця та судин у дітей. Артеріальна гіпертензія у дітей. Особливості ЕКГ у дитячому віці. Основні порушення ритму і провідності у дітей	10	2	6	2
14. Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Методи клініко-лабораторного обстеження дітей з ураженням системи крові. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей. Поняття про імунодефіцити, класифікація та семіотика імунодефіцитних станів. Клініко-імунологічна семіотика ВІЛ-інфекції у дітей.	8	2	4	2

15. Анатомо-фізіологічні особливості органів системи травлення, методика дослідження. Вікові анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей. Методика клінічного обстеження органів травлення. Семіотика уражень органів травлення у дітей рвнньоговіку. Основні захворювання органів травлення у дітей раннього віку (пілороспазм, пілоростеноз, диспептичний синдром, синдром мальабсорбції). Семіотика та діагностика захворювань органів травлення у дітей старшого віку (гастрит, виразкова хвороба, холецистит, дискінезія жовчних шляхів та ін.). Основні синдроми (абдомінальний, гепатобіліарний, інтестінальний, больовий синдром, синдром жовтяниці, холстазу та ін.).	10	2	6	2
16. Методика дослідження сечової системи дітей. Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дитячому віці. Короткі відомості про ембріогенез органів сечової системи як основи природжених аномалій. Методика обстеження сечової системи у дітей. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїнурія, еритроцит-, лейкоцит- і циліндрурія та ін.). Семіотика уражень сечової системи у дітей. Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи у дітей. Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.	8	2	4	2
17. Курація хворої дитини. Написання історії хвороби хворої дитини.	4			4
18. Анатомо-фізіологічні особливості ендокринної системи у дітей. Методика обстеження щитовидної та парашитовидних залоз. Семіотика захворювань та синдромів. Коми. Анатомо-фізіологічні особливості підшлункової залози у дітей. Методика обстеження підшлункової залози, епіфіза, гіпофіза та надниркових залоз у дітей. Семіотика захворювань та синдромів. Коми.	6		4	2
19. Захист історії хвороби.	2			2
20. Перевірка практичних навичок.	2		2	
21. Особливості обміну речовин у дітей різного віку. Енергетичний обмін у дітей. Білковий обмін у дітей. Вуглеводний обмін у дітей. Ліпідний обмін у дітей. Водно-електролітний та лужний обмін у дітей. Вітаміни та їх значення для розвитку дитини.	2			2
22. Підготовка до диференційного заліку.	2			2
Усього годин	120	20	58	42

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	ТЕМА	Кільк. годин
1	Педіатрія як наука про здорову і хвору дитину, її місце в системі загальної медицини. Основні історичні етапи розвитку педіатрії в Україні. Принципи організації і методи лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні. Періоди дитячого віку, їх характеристика і особливості.	2
2	Новонароджена дитина. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості. Безумовні рефлекси. Первинний туалет. Ознаки недоношеності.	2
3	Природне вигодовування немовлят. Переваги природного вигодовування немовлят. Значення годування груддю для здоров'я дитини і матері. Кількісний і якісний склад материнського молока. Імунобіологічна роль материнського молока. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму харчування. Правила і техніка вигодовування материнським молоком. Підгодовування (прикорм) і корекція харчування. Потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах і калоріях. Режим і харчування жінки годувальниці. Труднощі при годуванні груддю. Профілактика гіпогалактії і маститу. Особливості вигодовування недоношених новонароджених. Поняття про „вільне вигодовування”, його форми і показання до призначення. Штучне вигодовування. Класифікація молочних сумішей. Змішане вигодовування. Техніка догодовування і критерії оцінки її ефективності. Прикорм і корекція харчування при штучному та змішаному вигодовуванні.	2
4	Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей. Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Менінгеальні рефлекси. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей. Дитячий церебральний параліч, гідроцефалія, мікроцефалія, менінгіт.	2
5	Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. Особливості будови підшкірної клітковини. Загальна семіотика основних її змін. Семіотика захворювань шкіри і уражень підшкірної клітковини. Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. Семіотика уражень і захворювань кістково-м'язової системи.	2
6	Анатомо-фізіологічні особливості системи органів дихання у дітей. Особливості ембріогенезу органів дихання і аномалії їх розвитку. Семіотика уражень і основних захворювань органів дихання у дітей. Синдроми дихальних розладів і дихальної недостатності, основні клінічні прояви.	2
7	Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дитячому віці. Вродженні аномалії серця та судин. Клінічні ознаки ураження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених захворювань серця і судин у дітей. Семіотика набутих захворювань серця і судин у дітей. Особливості ЕКГ у здорових дітей різного віку.	2
8	Анатомо-фізіологічні особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей (анемія, гострий і хронічний лейкоз, геморагічний васкуліт, тромбоцитопенічна пурпура, гемофілія та ін.). Імунна система та особливості її функціонування у дітей. Поняття про імунодефіцити,	2

	класифікація та семіотика імунодефіцитних станів. Клініко-імунологічна семіотика ВІЛ-інфекції у дітей.	
9	Анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей. Семіотика уражень органів травлення та основних захворювань (гастрит, виразкова хвороба, холецистит, дискінезія жовчних шляхів та ін.) у дітей. Синдром “гострого живота”.	2
10	Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дитячому віці. Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи у дітей (пієлонефрит, гломерулонефрит, цистит та ін.). Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит-, циліндрурія та ін.). Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.	2
	Разом	20

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	ТЕМА	Кіл-ть годин
1	Періоди дитячого віку, їх характеристика і особливості. Тератогенні фактори їх вплив на плід. Критичні періоди вагітності.	2
2	Комунікативні навички. Паспортні данні. Суб’єктивне обстеження: скарги, анамнез життя та хвороби у дітей. Особливості методики обстеження хворої та здорової дитини..	2
3	Новонароджена дитина. Первинний туалет та зрілість новонародженого. Ознаки недоношеності, класифікація недоношених. Оцінка загального стану та Шкала АПГАР. Фізіологічні, рубіжні та патологічні стани новонародженості. Особливості догляду за новонародженим.	2
4	Безумовні рефлекси новонароджених. Особливості методики обстеження новонароджених.	2
5	Оцінка фізичного розвитку дітей різного віку. Динаміка зросту, маси тіла, зміна окружності голови, грудей, пропорції та ін. Техніка антропометричних вимірювань і оцінка їх результатів. Сигмальні та центильні таблиці. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей. Фізичне виховання дітей різного віку. Режим дня.	2
6	Оцінка психомоторного розвитку дітей різних вікових груп. Розвиток моторики, статички, сенсорних реакцій, мови, емоційної та соціальної поведінки у дітей раннього віку. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей	2
7	Природне вигодовування грудних дітей. Лактація, складові частини материнського молока, його переваги. Необхідність дітей в харчових інгредієнтах (білках, жирах, вуглеводах). Методи розрахунку об’єму і режиму вигодовування.	2
8	Прикорм і корекція харчування. Техніка і правила вигодовування. Складання “листка харчування” для дітей першого року життя. Правила грудного вигодовування недоношених дітей.	2
9	Штучне вигодовування немовлят. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят. Необхідність дитини в білках, жирах вуглеводах і калоріях при змішаному вигодовуванні. Прикорм і корекція харчування. Техніка проведення штучного вигодовування. Складання “листка харчування”. Змішане	2

	вигодовування. Техніка і правила введення докорму. Техніка і правила догодовування. Необхідність дитини в білках, жирах вуглеводах і калоріях при змішаному вигодовуванні. Молочні суміші, які застосовуються для догодовування. Схеми змішаного вигодовування дітей першого року життя. Прикорм і корекція харчування. Добова потреба дитини в білках, жирах, вуг. та калоріях при змішаному вигодовуванні.	
10	Вирішення комплексних ситуаційних задач з наступним переліком питань: оцінка фізичного та психо-моторного розвитку. Оцінка харчування, складання листка харчування та консультування батьків з питань вигодування.	2
11	Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Дослідження чутливості, сухожилкових рефлексів та черепно мозкових нервів. Дослідження менінгеальних рефлексів та координації рухів (поза Ромберга, пальце-носова проба, п'ятково-колінна проба). Особливості спинномозкової рідини у дітей та семіотика її змін (при гнійних та серозних менінгітах, гідроцефалії та ін.).	2
12	Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей (менінгіт, енцефаліт, дитячий церебральний параліч, гідроцефалія, мікроцефалія.)	2
13	Методика дослідження шкіри і підшкірної клітковини у дітей. Семіотика уражень шкіри і підшкірної клітковини.	2
14	Методика дослідження кісткової і м'язової систем у дітей. Семіотика уражень кісткової і м'язової систем у дітей.	2
15	Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей. Методика клінічного обстеження органів дихання у (скарги, анамнез, огляд, пальпація, перкусія, аускультация).	2
16	Семіотика уражень органів дихання. Синдром дихальної недостатності. Додаткові методи дослідження при патології органів дихання.	2
17	Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дитячому віці. Особливості кровообігу плода. Методика огляду, пальпації, перкусії та аускультацияї серцево-судинної системи у дітей. Семіотика змін.	2
18	Основні синдроми ураження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених і набутих захворювань серця та судин у дітей	2
19	Артеріальна гіпертензія у дітей. Особливості ЕКГ у дитячому віці.. Основні порушення ритму і провідності у дітей	2
20	Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Методи клініко-лабораторного обстеження дітей з ураженням системи крові	2
21	Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей.	2
22	Анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей. Методика клінічного обстеження органів травлення.	2
23	Основні захворювання органів травлення у дітей раннього віку (пілороспазм, пілоростеноз, диспептичний синдром, синдром мальабсорбції та ін.) .	2
24	Семіотика та діагностика захворювань органів травлення у дітей старшого віку (гастрит, виразкова хвороба, холецистит, дискінезія жовчних шляхів та ін.). Основні синдроми (абдомінальний, гепатобілярний, інтестинальний, больовий синдром, синдром жовтяниці, холстазу та ін.).	2
25	Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дітей. Методика обстеження сечової системи у дітей. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит- і циліндрурія та ін.).	2
26	Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи у дітей. Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.	2

27	Методика обстеження щитовидної та паращитовидних залоз, епіфіза, гіпофіза та надниркових залоз у дітей. Семіотика захворювань та синдромів.	2
28	Методика обстеження підшлункової залози у дітей. Семіотика захворювань та синдромів. Коми.	2
29	Відпрацювання практичних навичок та алгоритмів ОСКІ.	2
Разом		58

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	ТЕМА	Кількість годин
1	Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні. Періоди дитячого віку. Стигми дизембриогенезу. Тератогенні фактори.	2
2	Особливості періоду новонародженості	2
3	Фізичний розвиток дітей, антропометрія.	2
4	Психомоторний розвиток дітей. Режим дня для дітей різного віку.	2
5	Природне вигодовування немовлят	2
6	Штучне вигодовування немовлят. Змішане вигодовування немовлят.	2
7	Організація та принципи раціонального харчування дітей старших одного року. Лікувальне харчування.	2
8	Анатомо-фізіологічні особливості, методика, семіотика нервової системи у дітей.	2
9	Анатомо-фізіологічні особливості, методика, семіотика шкіри, підшкірної основи у дітей.	2
10	Анатомо-фізіологічні особливості, методика, семіотика кістково-м'язової системи у дітей.	2
11	Анатомо-фізіологічні особливості респіраторної системи у дітей.	2
12	Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи у дітей.	2
13	Анатомо-фізіологічні особливості травної системи у дітей	2
14	Анатомо-фізіологічні особливості сечовивідної системи у дітей	2
15	Анатомо-фізіологічні особливості ендокринної системи у дітей	2
16	Анатомо-фізіологічні особливості імунної системи у дітей	2
17	Курація хворої дитини. Написання історії хвороби. Захист історії хвороби.	6
18	Енергетичний обмін у дітей. Білковий обмін у дітей. Вуглеводний обмін у дітей. Ліпідний обмін у дітей. Водно-електролітний та кислотно-лужний обмін у дітей. Вітаміни, їх значення для розвитку дитини.	2
19	Підготовка до диференційного заліку	2
Разом		42

7. Методи навчання

Лекції.

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійне вирішення клінічних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційний залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до диф. заліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість
Вирішення клінічної задачі.	3
Оцінка лабораторних та інструментальних досліджень.	2

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диф. заліку:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Виставляється здобувачу, який систематично працював протягом семестру, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
Добре «4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний)
Задовільно «3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях і при виконанні завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний)
Незадовільно «2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний)

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50% з оцінки за поточну успішність та на 50% з оцінки за диф. залік.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою(200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни)х40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до

отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Методичні розробки до практичних занять

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Принципи організації та методи надання медичної допомоги дітям в Україні.
2. Структура медичних закладів, що надають допомогу дітям, особливості організації їх роботи.
3. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів.
4. Обсяг і форми роботи лікаря-педіатра.
5. Поняття про здоров'я дітей.
6. Диспансерний нагляд і реабілітація дітей.
7. Основні статистичні показники діяльності дитячих лікувально-профілактичних закладів (малюкова та дитяча смертність, летальність тощо).
8. Основні історичні етапи розвитку педіатрії в Україні.
9. Професори В.Є. Чернов, М.Д. Пономарьов і В.Ф. Якубович як організатори перших педіатричних кафедр в Україні.
10. Внесок професорів О.М. Хохол, В.О. Белоусова, Ф.Д. Румянцева, Л.О. Фінкельштейна, О.І. Скроцького, І.М. Руднева, П.М. Гудзенка, С.Л. Ігнатова, В.М. Сидельникова, Б.Я. Резніка, В.Д. Чеботарьової та інших в розвиток вітчизняної клінічної педіатрії.
11. Періоди дитячого віку, їх характеристика і особливості патології в різні періоди дитинства.
12. Анамнез, особливості збору анамнезу у дітей.
13. Загальний стан дитини.
14. Новонароджена дитина. Фізіолог., рубіжні та патолог. стани в періоді новонародженості.
15. Поняття про зрілість новонародженого
16. Ознаки недоношеності, класифікація недоношених
17. Первинний туалет і патронаж новонародженого.
18. Фізичний розвиток дітей різних вікових груп.
19. Поняття про акселерацію розвитку дітей, основні гіпотези і механізми акселерації.
20. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей.
21. Психомоторний розвиток дітей різного віку.
22. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей.
23. Переваги природного вигодовування.
24. Значення годування груддю для здоров'я дитини і матері.
25. Кількісний і якісний склад материнського молока.
26. Імунобіологічна роль материнського молока.

27. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму харчування.
28. Підгодовування (прикорм) і корекція харчування дітей, які перебувають на природному вигодовуванні.
29. Потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при природному вигодовуванні.
30. Особливості вигодовування недоношених новонароджених.
31. Поняття про «вільне вигодовування», його форми і показання до призначення.
32. Поняття про штучне вигодовування немовлят.
33. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят.
34. Техніка штучного вигодовування і критерії оцінки його ефективності.
35. Прикорм і корекція харчування при штучному вигодовуванні.
36. Потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при штучному вигодовуванні.
37. Режим і харчування жінки-годувальниці. Труднощі при годуванні груддю.
38. Форми і ступені гіпогалакції (первинна, вторинна, рання і пізня). Профілактика гіпогалакції і маститу.
39. Змішане вигодовування. Техніка і правила догодовування.
40. Схема змішаного вигодовування дітей першого року життя. Прикорм і корекція харчування.
41. Потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при змішаному вигодовуванні.
42. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей.
43. Типи вищої нервової діяльності і фазові стани у дітей та їх значення для виховання.
44. Семіотика основних синдромів (менінгеальний, енцефалітичний, судомний та ін.) та захворювання нервової системи у дітей (гідроцефалія, дитячий церебральний параліч та ін.).
45. Особливості спинномозкової рідини у дітей та семіотика її змін при патології (при гнійних та серозних менінгітах, гідроцефалії та ін.).
46. Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. Особливості будови підшкірної клітковини.
47. Семіотика алергічного діатезу, гнійно-септичних уражень шкіри та ін. Семіотика уражень підшкірної клітковини (склерема, склередема, адипонекроз та ін.).
48. Анатомо-фізіологічні особливості м'язової системи у дітей.
49. Семіотика уражень м'язової системи (гіпотрофія, атрофія, гіпотонія, гіпертонія, гіперкінез, параліч та ін.).
50. Анатомо-фізіологічні особливості кісткової системи у дітей.
51. Семіотика уражень кісткової системи у дітей. Основні прояви рахіту, сколіозу, природженого вивиху кульшового суглоба та ін.
52. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей.
53. Семіотика уражень (кашель, задишка та ін.) і основних захворювань органів дихання.
54. Синдроми дихальних розладів і дихальної недостатності, бронхо-обструктивний синдром, основні клінічні прояви.
55. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дитячому віці.
56. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді.
57. Основні ознаки ураження серцево-судинної системи у дітей (ціаноз, брадикардія, тахікардія та ін.).
58. Семіотика природжених і набутих захворювань серця і судин у дітей (природжені вади серця, ендокардит, міокардит, перикардит, панкардит та ін.).
59. Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Мієлограма у дітей.
60. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей.
61. Імунна система та особливості її функціонування у дітей.
62. Особливості функціонування імунної системи у новонароджених та дітей ін. вікових груп.
63. Поняття про імунодефіцити.
64. Класифікація та семіотика імунодефіцитних станів.

65. Вікові анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей.
66. Семіотика уражень органів травлення та основні захворювань (пілороспазм, пілоростеноз, гастрит, виразкова хвороба, холецистит, дискінезія жовчних шляхів та ін.) у дітей.
67. Абдомінальний синдром.
68. Синдром недостатності функції печінки.
69. Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дитячому віці.
70. Семіотика найбільш частих захворювань сечової системи у дітей (пієлонефрит, гломерулонефрит, цистит та ін.).
71. Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.
72. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит- і циліндрурія та ін.).
73. Особливості збору анамнезу у дітей.
74. Оцінка загального стану дитини.
75. Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних досліджень,
76. Семіотика захворювань конкретних систем.
77. Анатомо-фізіологічні особливості ендокринної системи у дітей.
78. Семіотика синдромів гіпер- і гіпофункції окремих ендокринних залоз та захворювань ендокринної системи у дітей.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Пропедевтична педіатрія: підручник для студентів вищих навч. закл закладів / В.Г.Майданник, В.Г.Бурлай, О.З.Гнатейко [та ін.]; за ред. проф. В.Г.Майданника. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 880 с.: іл. (рекомендовано ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України як підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації)
2. Клінічне обстеження дитини : навч. посіб. Для студ. ВНЗ / О. В. Катілов, Д. В. Дмитрієв, К. Ю. Дмитрієва, С. Ю. Макаров. 2-е вид. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 518 с. : іл. – (Педіатрія).
3. Педіатрія: Національний підручник / Під ред. Т.А. Крючко, А.Е. Абатурова. – Київ: Медицина, 2017. – 224 с.
4. Клінічний протокол медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років / наказ МОЗ України від 20.03.2008 № 149.
5. NelsonTextbookof Pediatrics.-20th ed/[editedby] RobertM.Kliegman...[etal.], 2016.-3147 pp.

Додаткова:

1. Пропедевтика педиатрии. Учебник для студентоввысшихмедицинскихучебных заведений/Подредакцией акад. НАМН України, проф. В.Г. Майданника.- Винница: Нова книга, 2017.-888 с.
2. WashingtonManualofPediatrics, 2nd ed. byAndrew J. White (Editor), 2016.- 542 pp.
3. IllustratedTextbookofPaediatricsbyTomLissauer (Editor); WillCarroll (Editor), 2018.-533 pp.
4. Старець О.О. Роль макро- і мікроелементів у зростанні та розвитку на першому році життя дітей, народжених передчасно / О.О. Старець, Н.В. Котова, Т.М. Хіменко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – 2016. – № 4(22). – С.61–65. . DOI: <https://doi.org/10.24061/2413-4260.VI.4.2>
5. Старець О.О. Досвід впровадження симуляційного навчання та універсального підходу до оцінки, розпізнавання та стабілізації станів, що загрожують життю дитини / О.О.Старець, Н.В.Котова, К.О.Лосева, О.В. Федоренко // Клінічна анестезіологія та інтенсивна терапія – 2018. –№1. – С.93-102
6. Старец Е.А., Котова Н.В., Лосева Е.А., Федоренко О.В. Симуляционноеобучение в

педиатрии и неонатологии: оценка, распознавание и стабилизация неотложных состояний у детей. – Здоровье ребенка. 2018. №4 (13). – С 405-410 DOI: <http://dx.doi.org/10.22141/2224-0551.13.4.2018.137028>

7. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Коваленко Д.А. Дослідження існуючої практики годування дітей першого року життя: опитування батьків / Н.В.Котова, О.О.Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О.Геращенко, Д.А. Коваленко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – 2020. – № 1(35). – С.14–21. DOI: <https://doi.org/10.24061/2413-4260.X.1.35.2020.2>

8. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Федоренко О.В. Як оптимізувати практику вигодовування немовлят / Н.В.Котова, О.О. Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О. Геращенко, О.В. Федоренко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – 2020. – № 2(36). – С.29-36.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
2. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон «Про освіту» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
5. Перелік галузей знань і спеціальностей <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
6. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
7. Накази МОЗ <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
8. Medscape: https://emedicine.medscape.com/pediatrics_general